

سه شنبه 17 مهر 1397 - 29 محرم 1440 - 9 اکتبر 2018

رحلت عارف و فیلسوف شهیر حکیم "محمد رضا صهبای قمشه ای" (1267 ش)

رحلت عارف و فیلسوف شهیر حکیم "محمد رضا صهبای قمشه ای" (1267 ش)

حکیم محمدرضا قمشه ای اصفهانی متخلص به صهبا در حدود سال 1202 ش (1241 ق) در قمشه اصفهان به دنیا آمد و مقدمات علوم را در همان جا فراگرفت. سپس برای تکمیل معلومات به اصفهان رفت و در محضر بزرگانی همچون حاج ملا محمد جعفر لاهیجی، میرزا حسن نوری، آقاسید رضی لاهیجی به مدارج والایی در عرفان، فلسفه و حکمت دست یافت. حکیم قمشه ای پس از آن در اصفهان به تدریس کتب عرفانی پرداخت و در اواخر عمر در مدرسه صدر تهران مشغول تدریس بود. او در تدریس شرح فصوص الحکم، شرح اشارات و اسفار ملاصدرا، یگانه روزگار بود و شاگردان فاضلی در محضرش پرورش یافتند که حکمای همچون میرزا ابوالفضل کلانتری، میرزا جهانگیر خان قشقایی، میرزا عبداللّه ریاضی، میرزا هاشم اشکوری، شیخ علی نوری، شیخ محمد بروجردي، میرشهاب الدین تبریزی، ملاعلی سمناوی و میرزا علی محمد اصفهانی از زمره آنانند که همگی بر شاگردی این عارف وارسته و حکیم برجسته افتخار می کردند. این حکیم بزرگوار که معاصر ملاهادی سبزواری فیلسوف شهیر آن دوران بود، سرانجام در هفدهم مهرماه 1267 ش برابر با اول صفر 1306 ق در حدود 65 سالگی در تهران درگذشت و در قبرستان ابن بابویه در ری مدفون شد. الاسفاؤ الاریقه و تحقیقها، حاشیه اسفار ملاصدرا و حاشیه بر شرح تمهید القواعد از جمله آثار اوست. درگذشت "محمد هروی" مورخ مسلمان (903 ق)

محمد هروی در خاندانی مشهور در شهر بلخ در شمال افغانستان متولد شد، اما بیشتر عمر خود را در هرات گذراند. هروی به سبب مراتب علمی اش، مورد توجه امیرعلیشیر نوایی، وزیر دانشمند سلسله ی گورکانیان که به علماء احترام فراوان می گذاشت، قرار گرفت. مهم ترین اثر هروی، تاریخ روضة الصفا است که تاریخ عمومی جهان را از ابتدای خلقت تا زمان خودش به نگارش در آورده است. وفات محمد هروی در هرات روی داد. مرگ "چارلز لایل" زمین شناس برجسته اسکاتلندی (1875 م)

چارلز لایل، زمین شناس و دانشمند اسکاتلندی در 23 دسامبر 1797 م به دنیا آمد. وی از جوانی به علوم زمین شناسی علاقه مند شد و تحقیقات خود را بر روی این رشته متمرکز کرد. لایل در ضمن سفرهایی که در قاره اروپا کرد، ضمن مطالعه بر روی طبیعت، به اهمیت نمودهای سایش و کاهش تدریجی ارتفاعات پی برد و با تغییرات طبقات زمین آشنایی یافت. وی در این سفرها، مجموعه عظیمی از اطلاعات و شواهد و مدارک به دست آورد که همگی تدریجی بودن تغییرات در قشر زمین را تأیید می کردند. لایل از مشاهده آثاری که در روی زمین ظهور می کنند مثل آتشفشان ها، زلزله، تبخیر بخار آب و تبدیل آن به باران و... به این نتیجه رسید که شکل خارجی زمین و آثار طبیعی نیز که در سطح آن دیده می شود به همین طریق به وجود آمده با این تفاوت که در این مرحله، هزاران هزار سال، سیر زمان دخیل بوده است. چارلز لایل در این باب کتابی در سه جلد به نام اصول علم زمین شناسی انتشار داد. هر چند این کتاب در آن زمان موفقیتی کسب نکرد ولی بعدها دانشمندان این فن به اهمیت آن پی بردند. لایل در کتاب دیگر خود به نام دلایل زمین شناسی قدمت انسان، از روی آلات و ادوات متعلق به انسان و آثار مستقیم وجود او که در غارها و طبقات زمین به دست آمده بود، معین کرد که ظهور انسان از آن چه تاکنون پنداشته اند، بسیار قدیمی تر است. لایل اولین کسی بود که زمین شناسی را بر پایه و اصول صحیح علمی بنیان نهاد و آن را تدوین کرد. چارلز لایل سرانجام در نهم اکتبر 1875 م در 78 سالگی درگذشت. اعدام "ارنستو چه" گوارا انقلابی آمریکایی لاتین (1967 م)

ارنستو چه گوارا مبارز انقلابی آمریکایی لاتین در سال 1928 م در آرژانتین به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته پزشکی به پایان رساند و پس از آشنایی با فیدل کاسترو مبارز انقلابی کوبا، به نهضت آزادی خواهی او برای رهایی کوبا پیوست. چه گوارا فقر و تبعیض ناشی از استثمار ملت های آمریکای جنوبی توسط دولت ایالات متحده آمریکا را مشاهده نمود و با تفکری ضد امپریالیستی رشد کرد. او در پیروزی انقلاب کوبا در سال 1959 م نقش فعالی ایفا کرد و پس از پیروزی انقلاب نیز مدتی مشاغل دولتی اختیار نمود. اما روحیه انقلابی وی به او اجازه قانع شدن به پست و مقام را نداد و عازم نقاط مختلف جهان شد تا با تشکیل نیروهای مقاومت مسلحانه، امپریالیسم آمریکا را نابود سازد. آخرین نقطه عزیمت چه گوارا، کشور بولیوی در آمریکای لاتین بود؛ لذا راهی این کشور شد و در آن جا با تشکیل یک گروه چریکی هزار نفری به مبارزه علیه دولت وابسته به آمریکا در بولیوی پرداخت. پس از مبارزات طولانی استقلال طلبانه و آزادی خواهانه بر ضد سلطه استثمارگران ایالات متحده، سرانجام نیروهای دولتی بولیوی به کمک عوامل سازمان سیا، مخفیگاه چه گوارا و مبارزان همراه او را یافتند و پس از دستگیری، ارنستو چه گوارا را در نهم اکتبر 1967 م در 39 سالگی تیرباران کردند. چه گوارا در آمریکای مرکزی و جنوبی، نماد مبارزه، استقلال و آزادی به شمار می رود. او در این سرزمین ها، علی رغم داشتن تفکرات چپ گرایانه، محبوب همه

کسانی است که از سلطه دولت استثمارگر آمریکا و رنج‌هایی که بر مردم مستضعف آمریکای جنوبی می‌رود، به ستوه آمده‌اند.